

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Szegeden, 2019. november 5. napján megtartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt **I. r. vádlott ÉS TÁRSAI** ellen indított büntetőügyben a **Gyulai Törvényszék** 2018. november 20. napján kihirdetett **2.B.425/2016/120.** számú ítéletének III. rendű vádlott és a [Kft. neve] (Cg..... cím:.....) jogi személy vonatkozásában fellebbezések folytán felülbírált részét **megváltoztatja** a következők szerint:

A jogi személlyel szemben kiszabott pénzbírság összegét 10.000.000,- (tízmillió) forintra **leszallítja**.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezések folytán felülbírált részét **helybenhagyja**.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárás során felmerült 34.695,- (harmincnégyezer-hatszázkilencvenöt) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Gyulai Törvényszék fenti ítéletével I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], valamint folytatólagosan, társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében [Btk. 345. §]. Ezért az I. rendű vádlottat halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre és 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A kiszabott szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani, annak végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy az I. rendű vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a szabadságvesztés büntetés legalább kétharmad részének a kitöltését követő nap bocsátható feltételes szabadságra. Az I. rendű vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], folytatólagosan, társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében [Btk. 345. §]. Ezért a II. rendű vádlottat halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre és 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A kiszabott szabadságvesztés büntetést börtönben rendelte végrehajtani, annak végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a II. rendű vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a szabadságvesztés büntetés

legalább kétharmad részének a kitöltését követő nap után bocsátható feltételes szabadságra. A II. rendű vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], valamint folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében [Btk. 345. §]. Ezért a III. rendű vádlottat halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre ítélte, melyet börtönben rendelt végrehajtani, azonban végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a III. rendű vádlott a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a szabadságvesztés büntetés legalább kétharmad részének a kitöltését követő nap után bocsátható feltételes szabadságra. A III. rendű vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

Az elsőfokú bíróság ezen túlmenően a jogi személlyel szemben 20.000.000,- forint pénzbírságot szabott ki, valamint rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költségről.

A törvényszék ítélete I. rendű vádlott vonatkozásában elsőfokon jogerőre emelkedett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezést jelentett be az ügyészség III. rendű vádlott terhére, foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása, valamint a Kft. terhére - figyelemmel a 2001. évi CIV. törvény 20. § (1) bekezdésére - a jogi személlyel szemben kiszabott pénzbírság súlyosítása érdekében. A II. rendű vádlott védője a foglalkozástól eltiltás büntetés miatt, annak mellőzése végett jelentett be fellebbezést.

Az ítélettel szemben fellebbezést jelentett be a Kft. jogi képviselője is. Fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult, tekintettel arra, hogy a jogi személlyel szemben elrendelt zár alá vételt követően az eljárás későbbi szakaszaiban történt eljárási cselekményekről nem értesítették, így nem volt lehetősége indítványokat sem előterjeszteni. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem küldött számára, sem a jogi személy számára vádiratot, és a vádirat sem tartalmaz utalást arra, hogy az ügyészség a jogi személlyel szemben szankció alkalmazását indítványozza volna. Másodlagosan vitatta, hogy a vádlottak bűnössége minden kétséget kizáró módon megállapítható lenne, illetőleg álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a jogi személlyel szemben miért 20.000.000,- forint pénzbírságot szabott ki. Előadta, hogy a Kft.-vel szemben az adóhatósági eljárás valóban folyamatban van, azonban a NAV határozatai tartalmának ismerete hiányában nem lehet érdemben állást foglalni a pénzbírság összegéről. Másodlagos indítványa tehát arra irányult, hogy az ítélőtábla a jogi személy vonatkozásában a pénzbírság kiszabását mellőzze, ugyanis a jogi személy a bűncselekmény elkövetése révén nem gazdagodott, figyelemmel arra, hogy az ügy tárgyát képező beruházás megvalósult.

Az elsőfokú bíróság ítélete I. rendű vádlott vonatkozásában elsőfokon, míg II. rendű vádlott esetében a Szegedi Ítélőtáblához 2019. október 9. napján érkezett, fellebbezést visszavonó nyilatkozatra tekintettel, a másodfokú eljárás során jogerőre emelkedett. Erre figyelemmel a felülbírálat tárgyát kizárólag az ügyészség által a III. rendű vádlott és a Kft terhére, valamint jogi képviselője által a jogi személy javára bejelentett fellebbezés képezte.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.97/2017/7. számú átiratában - melyet a fellebbezési nyilvános ülésen módosított - észrevételezte, hogy a vád előterjesztésekor az ügyészség elmulasztott eleget tenni a 2001. évi CIV. törvény - akkor hatályos - 13. § (1) bekezdésének és a vádirat nem tartalmazta azt a körülményt, hogy az ügyészség a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazását indítványozza. Hivatkozott arra, hogy ugyanakkor az ügyészi perbeszéd már tartalmazta a

pénzbírság kiszabására irányuló indítványt, így álláspontja szerint, bár a relatív eljárási szabálysértés kétségtelenül megtörtént, azonban az ítélet hatályon kívül helyezése nem szükséges, az érdemben felülbírálható.

Egyebekben kifejtette, hogy a költségvetési csalás büntette vonatkozásában a folytatólagos elkövetést az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában tévesen állapította meg, ugyanis a következetes bírói gyakorlat szerint - amelyet alátámaszt a BH2018. 162. számú eseti döntés - a költségvetési csalásnál a vádemelés időpontja zárja le a bűncselekmény egységet, így valamennyi, az addig eltelt időszakban megvalósult tényállásszerű részselekmény a törvényi egység körébe tartozik, függetlenül attól, hogy azt különböző adó- és járuléknemekre követték el. Kifejtette továbbá, hogy álláspontja szerint a Be. 590. § (5) bekezdés c) pontjára figyelemmel a helyes törvényi minősítés megállapításának annak ellenére is helye van, hogy a bíróság a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát végzéssel elfogadta.

A fentiek alapján összességében indítványozta, hogy az ítélet tábla a III. rendű vádlott vonatkozásában a költségvetési csalás büntette tekintetében a folytatólagosság megállapítását mellőzze, a III. rendű vádlottat a mérnöki foglalkozástól tiltsa el, míg a Kft. jogi személlyel szemben kiszabott pénzbírságot súlyosítsa, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

III. rendű vádlott az elsőfokú ítéletre több észrevételt is tett, melyek lényege szerint mint műszaki ellenőr szabályszerűen járt el a munkája során, valamint kifejtette, hogy nem ő volt a Kft.2 ügyvezetője a műszaki ellenőri szerződés aláírásakor 2009-ben, sem a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvek aláírásának időpontjában, 2012. decemberében. Beadványai tartalmuk szerint lényegében a büntetőjogi felelősség alóli mentesülését célozták, ugyanakkor azt is kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által hozott ítéletet méltányosnak, arányosnak és alaposnak tartja, így annak helybenhagyását kérte. Külön kitért arra, hogy a foglalkozástól való eltiltás mellőzése számára nélkülözhetetlen, ugyanis csak így tud tovább dolgozni nyugdíjasként, tervező mérnöki szakterületén, ahol olyan ismeretanyaggal rendelkezik, amely komoly igazságügyi szakértői feladatok megválaszolására predesztinálja.

Az ügyészség és a jogi személy jogi képviselője által bejelentett fellebbezések alaptalanok, és az ítélet tábla a főügyészségi átiratban foglaltakkal sem értett minden tekintetben egyet.

Az ítélet tábla rámutat, hogy a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésről szóló 2001. évi CIV. törvény 20. § (1) bekezdése értelmében a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd csak a jogi személlyel szemben alkalmazott intézkedéssel kapcsolatos ítéleti rendelkezés vagy az ítélet indokolása ellen jelenthet be fellebbezést, tehát fellebbezése másra nem irányulhat.

Ezen körülményre, valamint arra figyelemmel, hogy a III. rendű vádlott terhére szóló ügyészi fellebbezés bejelentésére a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja, míg a jogi személlyel összefüggő fellebbezésekre a 2001. évi CIV. törvény 20. § (1) és (2) bekezdései alapján került sor, továbbá az elsőfokú bíróság ítélete a III. rendű vádlott beismerő nyilatkozatának elfogadásán alapult, a Be. 590. § (3) bekezdésére és 606. § (3) bekezdésére, valamint a 2001. évi CIV. törvény 20. § (2) bekezdésére tekintettel a másodfokú bíróság az ítéletnek a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezéseit a Be. 590. § (5) bekezdés a) és d) pontjainak és a Be. 590. § (7) bekezdésének alkalmazásával bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy a Be. 607. § (1) bekezdésében és a Be. 608. § (1) bekezdésében felsoroltak nem merültek fel, azaz az elsőfokú bíróság nem valósított meg olyan eljárási szabálysértést, amelyre figyelemmel az ítéletet hatályon kívül kellene helyezni.

Észlelte ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság a 2001. évi CIV. törvény 7. § (2) bekezdésében, 9. § (1) és (5) bekezdésében, valamint (6) bekezdés c) pontjában és 20. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére a Kft. jogi személy érdekében eljáró ügyvéd részére nem biztosított jogorvoslati lehetőséget az ítélettel szemben, annak ellenére, hogy a jogi személlyel szemben intézkedést alkalmazott, pénzbírságot szabott ki. Az ítélet tábla ezen eljárási szabálysértést kiküszöbölte akként, hogy az elsőfokú ítéletet a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd részére fellebbezési jog biztosítása mellett megküldte.

Az elsőfokú bíróság ezen mulasztása nem minősül feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező oknak.

A 2001. évi CIV. törvény 9. § (5) bekezdése szerint a jogi személy érdekében eljáró ügyvédre - a (6) bekezdésben meghatározott eltérésekkel - a védőre vonatkozó szabályok értelemszerűen irányadók. A törvény - 2018. július 1. napjától hatályos - 16/B. § (1) bekezdése alapján a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd jelenléte kizárólag előkészítő ülésen kötelező - és csak abban az esetben, ha az ügyészség a vádiratban a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazását indítványozza -, a tárgyalással összefüggésben a törvény jelenleg hatályos szövege ilyen rendelkezést nem tartalmaz.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság jelen ügyben már 2018. július 1. napján megelőzően is tartott tárgyalást, így értelemszerűen előkészítő ülés tartására nem került sor. A törvény 2018. július 1. napját megelőzően hatályban volt 9. § (5) bekezdés c) pontja pedig akként rendelkezett, hogy a jogi személy képviselője a tárgyaláson jelen lehet, a jogi személyt érintő körben indítványokat és észrevételeket tehet, a kihallgatottakhoz kérdést intézhet és felszólalhat. A jogi képviselő részére tehát lehetőséget adott a tárgyaláson való részvételre, azonban jelenléte nem volt kötelező. Ennek oka az, hogy a jogi személy nem alanya a büntetőeljárásnak, a büntetőperbeli képviselője pedig nem védő. Tárgyalási jelenléte csak lehetőség, de azt nem teszi kötelezővé a törvény, így az eljárási cselekményekről is értesíteni kell, s nem pedig idézni. Ebből következően pedig a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezési ok jelen esetben nem valósult meg. Ezzel egyező állásfoglalást tartalmaz a Kúria BH2017. 147. számú eseti döntése is.

A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát sem, így határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította.

E tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a III. rendű vádlott bűnösségére és a tényállás alapján a jogi személlyel szemben alkalmazott intézkedésnek is helye volt.

Nem értett egyet az ítélet tábla a főügyészséggel a tekintetben, hogy a III. rendű vádlott vonatkozásában a bíróságnak törvényes lehetősége van a minősítés megváltoztatására, figyelemmel arra, hogy a Be. 606. § (3) bekezdése szerint, ha az elsőfokú bíróság ítélete a vádlott beismerő nyilatkozatának elfogadásán alapult, a másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletnek a bűnösség megállapítására, a váddal egyező tényállásra, valamint a vádirati minősítéssel egyező minősítésre vonatkozó rendelkezéseit csak akkor változtathatja meg, ha a terhelt felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye.

Tekintettel arra, hogy jelen ügyben a terhelt felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének nem volt helye, így az ítélet tábla a bűncselekmény törvényi minősítését nem vizsgálta.

A büntetés kiszabása körében az ítélet tábla mellőzte a súlyosító körülmények közül a III. rendű vádlott vonatkozásában a folytatólágosságot, ugyanis annak törvényi előfeltételei - a főügyészségi

átiratban foglaltaknak megfelelően - nem állnak fent, valamint a hosszabb ideig tartó elkövetésre utalást is, hiszen a III. rendű vádlott cselekvőssége mindössze 2012. december 10. és 2012. december 13. napjai közötti időpontokra korlátozódott.

Téves volt továbbá az elsőfokú bíróságnak az ítélet 31. oldalának hatodik bekezdésében az eljárás elhúzódsáról szóló okfejtése, melyet nyomatékony enyhítő körülményként vett figyelembe. Bár az elsőfokú bíróság nem hivatkozott erre, azonban megállapítható, hogy álláspontját a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban foglaltakra alapította, amely szerint az Alaptörvény XVIII. Cikk [1] bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódsá miatt enyhíti, akkor határozatának indokolása rögzítse az eljárás elhúzódsának tényét, valamint azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét.

Jelen ügyben megállapítható, hogy a III. rendű vádlottal a gyanúsítás közlésére 2016. május 9. napján került sor, míg a másodfokú jogerős határozat meghozatalának időpontja 2019. november 5. napja. Figyelemmel az ügy bonyolultságára, valamint azon körülményre, hogy abban széles körű bizonyítást kellett lefolytatni, így az eljárás elhúzódsának nem tekinthető. E körben figyelemmel kell lenni azon körülményre is, hogy az eljárás időtartama alatt a hatóságok részéről tétlenség nem volt észlelhető.

A fentiek szerint helyesbített bűnösségi körülményekre figyelemmel nem tévedett a törvényszék, amikor a III. rendű vádlottat végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre ítélte és nem tévedett akkor sem, amikor a III. rendű vádlottat előzetes mentesítésben részesítette, továbbá nem szabott ki vele szemben foglalkozástól eltiltást. E tekintetben nem lehetett figyelmen kívül hagyni a III. rendű vádlott javára az elsőfokú bíróság által felhívott számos enyhítő körülményt, melyekre figyelemmel a foglalkozástól eltiltás kiszabása nem volt indokolt.

Az elsőfokú bíróság által felhívott jogszabályi hivatkozásokat az ítélet 31. oldalának ötödik bekezdésében akként helyesbítette, hogy a büntetés kiszabása helyesen a Btk. 82. § (1) bekezdésén, valamint 82. § (2) bekezdés b) pontján alapult.

Kiegészítette az ítélet tábla a III. rendű vádlott vonatkozásában a feltételes szabadságra bocsáthatóság jogszabályi hivatkozását a Btk. 38. § (1) bekezdésével, tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság csupán a (2) bekezdés a) pontjára hivatkozott.

Ami a jogi személlyel szemben kiszabott pénzbírságot illeti, annak jogalapját az ítélet tábla megállapíthatónak látta. A 2001. évi CIV. törvény 2. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban foglalt feltételek teljesültek, ugyanis a bűncselekmény elkövetése egyrészt a jogi személy javára előny szerzését célozta, illetőleg részben eredményezte is, másrészt a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el. E tekintetben a Kft. ügyvezetői megbízását az I. rendű vádlott ugyan csak 2009. szeptember 5. napjáig töltötte be közösen tanúl-gyel, majd ezen időpontot követően tanúl lett az egyedüli bejegyzett ügyvezető, de a társaság a megállapított tényállás szerint ezen időpontot követően is az I. és a II. rendű vádlottak képviselte alatt állt, ténylegesen ők működtették. Teljesültek a törvény 3. § (1) bekezdésében foglaltak is, ugyanis a 2. §-ban meghatározott bűncselekmény elkövetőjével szemben a bíróság büntetést szabott ki, így a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának helye volt.

A pénzbírság súlyosítását az ítélet tábla nem találta indokoltnak, sőt azt eleve eltúlzottnak ítélte meg, tekintettel arra, hogy az áfa vonatkozásában megvalósult költségvetési csalás büntette kísérleti szakban maradt, a jogosulatlan költségvetési támogatás igénybevétele kapcsán pedig megállapítható,

dr. Joó Attila s. k.
a tanács elnöke